



Foto: Esterházy, © Andreas Tischler.

RESTAUROVÁNÍ PARKET NA ZÁMKU ESTERHÁZY

PROJEKT WORKCAMP PARQUET
MÍŘÍ V PŘÍŠTÍM ROCE DO RAKOUSKA



Projekt WORKCAMP PARQUET se v příštím roce uskuteční v Rakousku. Favoritem je zámek Esterházy v Eisenstadtu. V jednom z jeho výstavních sálů jsou strojově vyrobené zámecké parkety z dubu, se vzorem průpletu. Přestože jsou v dobrém stavu, je v plánu vrátit tam původní parkety, uskladněné v zámeckém depozitáři. Ty jsou vyrobeny z dubového rámu a kříže a smrkových výplní. Předtím, než bude možné je do sálu vrátit, nás čekají restaurátorské práce.

Parkety jsou ve stavu, který odpovídá jejich stáří a opotřebování. Jejich obnova proběhne za použití tradiční technologie, nářadí i chemie. Konkrétně to znamená, že nejdříve musíme zjistit aktuální stav každé jednotlivé parkety, typy poruch a rozsah poškození. Tak zjistíme i finální množství, které bude možné použít, i těch, které budou zpracovány na náhradní díly oprav jiných parket. Pravděpodobně bude nutné vyrobit i nějaké repliky.

Jednotlivé historické parkety rozebereme po obvodu, kde je jako spoj použit systém pero a drážka, ale pokud bude zjištěna velká absence klihu a velký rozsah poškozených míst i spojů lepených na tupo, bude potřeba rozebrat veškeré klížené spoje. Jednotlivé díly každé parkety kompletně očistíme od zbytků klihu a nečistot. Vrchní, pochozí plochu parket je nutné nejdříve analyzovat. Podle toho, jaké byly v historii použity nátěry, impregnace nebo



Foto: Esterhazy, © Paul Szimák.



údržbové prostředky, zvolíme způsob jejich odstranění. S ohledem na stáří je pravděpodobné, že bude nutné přistoupit k náročné kombinaci čištění chemickými prostředky a ručního mechanického čištění.

Po úplném očištění jednotlivých dílů bude každá parketa znovu slepena glutinovým klijem, případně budou degradované části nahrazeny historickým dřevem. Repliky vyrobíme autenticky, tedy z historického dřeva, a lepit jednotlivé díly budeme glutinovým klijem zpracovávaným za tepla. Předpokládáme, že po demontáži „nových“ parket pod nimi nalezneme prkenný záklop, na který budeme parkety pokládat přitloukáním za použití vyrovnávacích špalíků a klínek. Při pokládce původní tradiční technologii opracujeme i vnější hrany parket tak, abychom zamezili vzniku nadměrných spár.

Po dokončení pokládky mechanicky, ale šetrně srovnáme drobné výškové nerovnosti parketářskou cidlinou. Začistíme styky jednotlivých parket a čisticími pady a kartáči plochu jako celek vyčistíme a připravíme pro finální povrchovou úpravu. Na závěr parketovou podlahu ošetříme tradiční a reverzibilní povrchovou úpravou. Plánujeme použít klijovou bázi a tradiční parketářský vosk.

Společně s Bundesdenkmalamt (BDA, Spolkovým památkovým úřadem), střediskem Mauerbach, plánujeme v průběhu projektu také řadu odborných přednášek a workshopů zaměřených na téma restaurování parket, restaurátorských technik a tradičních a speciálních povrchových úprav historických parket.

I v příštím roce se tak můžeme spolu s účastníky těšit na zajímavý a přínosný vzdělávací projekt.

**Michaela Reichlová,
René Caran,
workcamp-parquet.cz
Foto: archiv Nadace Esterházy**

O ZÁMKU ESTERHÁZY

Zámek Esterházy v Eisenstadtu je jedním z nejkrásnějších barokních paláců v Rakousku a nabízí působivý pohled na život na dvoře knížat Esterházyů. I dnes je středem kulturního dění a koná se zde řada festivalů a společenských akcí.

Středověké jádro někdejšího hradu pochází z konce 14. století, kdy se v místě usadil rod Kanizsaiů. V roce 1622 přešlo panství Eisenstadt do majetku Nikolause Esterházyho (1583–1645), ale až jeho syn Pavel I. (1635–1713) nechal ve druhé polovině 17. století hrad rozšířit a přestavět. Na stavbě pracovali významní řemeslníci a italská stavitelé, působící i na vídeňském císařském dvoře. Pavel I., v roce 1687 povýšený císařem Leopoldem do knížecího stavu, nechal vyzdobit jižní fasádu, vnitřní nádvoří a pokoje. Významná byla zejména Velká síň (dnes Haydnova síň), kterou malbami vyzdobil Carpofo Tencalla a jejíž nástropní fresky s Amorem a Psyché se dochovaly dodnes.

V 18. století byly zámecké komnaty dále přizpůsobeny dobovému vkusu a módě. Královský pár, Pavel II. Anton (1711–1762) a Anna Marie, rozená Lunati Visconti (bývalá dvorní dáma Alžběty-Charlotty de Bourbon-Orléans), přivedl ke dvoru nové umělce. Pavlův bratr, kníže Mikuláš I. (1714–1790), kterému se přezdívalo „milovník nádhery“, si za své sídlo zvolil velkolepě řešený zámek Eszterházy v dnešním Fertödu. Teprve princ Anton (1738–1794) znovu sídlil na zámku v Eisenstadtu, který architektonicky zvýraznil přistavenými křídly. Přibyla i stáj a hlavní strážní budova.

K dalšímu stavebnímu rozmachu došlo za knížete Mikuláše II. (1765–1833), pro kterého rezidenci upravil architekt Charles Moreau. Věže na severní straně byly přestavěny v duchu klasicismu, k Velkému sálu přibyl sál Zahradní a směrem do zahrady vznikla dvouřada kolonád. Mikuláš, který se zajímal o botaniku, starověk a nejnovější technologie, také nechal upravit zahradu podle nejnovější módy. Její proměna v anglickou krajinnou scenerii s chrámem, vodopády, jezírky a také skleníky nadchla řadu současníků.

Mikuláš IV. (1869–1920) s manželkou Margit, rozenou hraběnkou Czirákyovou, zámek i park revitalizoval: zavedl elektřinu, komfort bydlení zvýšil například i sociálním zařízením, část parku dostala novou výsadbu. Vnější podoba objektu však zůstala nezměněna.

Dalšími úpravami prošel zámek po roce 1945, kdy v něm sídlily různé instituce zemské vlády Burgenland. Některé stěny byly dostavěny nebo zbourány, změnila se jejich výmalba, byl zbudován potrubní systém atd. V letech 1969 až 2009 byl zámek pronajatý spolkovou zemí Burgenland. Od roku 2010 již pečlivé přestavby a úpravy provádějí firmy Esterházy. Zaměřují se mimo jiné i na necitlivé úpravy z předchozích let i maximální využívání prostorů zámku, který čítá na 256 místností. V suterénu se nachází největší muzeum vína v Rakousku, jež vystavuje více než 700 exponátů. Zámecký park se rozkládá na ploše 50 hektarů.

(zdroj: stránky Nadace Esterházy: esterhazy.at)